БУГУНГИ СОНДА | СССРда қанча китобхон бор? | Меъморлик санъати | Оламда нима гап

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
17 июль 1968 й.
ЧОРШАНБА
№ 165(625).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

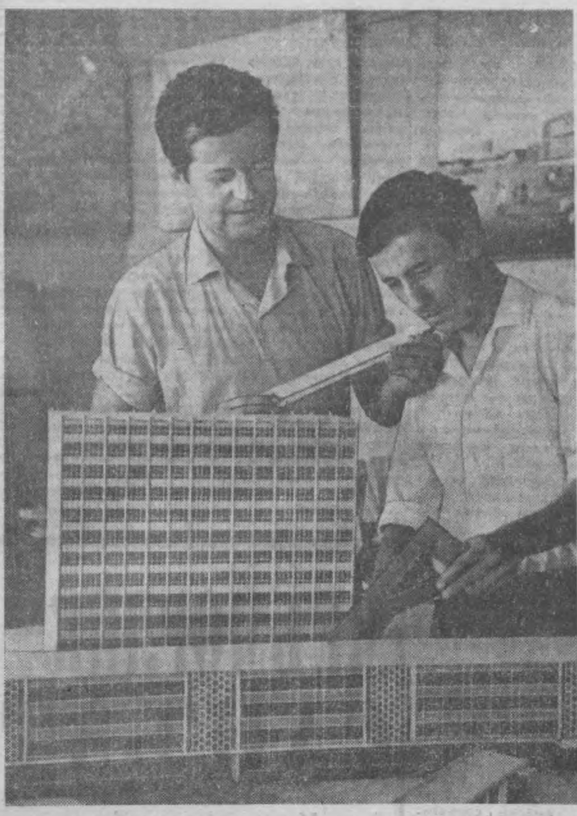

«Узгоспроект» ходимлари Самарқанд шаҳрида Советлар уйини қуриш учун лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқдилар.

СУРАТДА: институт ходимлари Сергей Полишчук ва Мирзали Мирзаахмедов. Улар бу баланд бино ҳужжатларини тайёрлашда бевосита иштирок этдилар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Авиаторлар ғайрати

Ёз фасли авиаторларнинг иши қайнаган пайт. Тошкент аэропортидан ҳам мамлакатимизнинг турли бурчакларига кунига 4 ярим минггача киши жўнаб кетади. Аэропорт ходимлари ишнинг кўплигига қарамай, олдиларига қўйилган вазифани муваффақият билан адо этишаётир. Ярим йил давомида бу ердан 704 минг 600 кишидан ортиқ йўловчи жўнатилди. Бу эса 6 ойлик давлат топшириғи 101,2 процент бажарилганидан далолат беради.

Йўловчилар жўнатиш плани бажарилишининг асосий қисми июль ойига тўғри келади — бу ойда пойтахт аэропортидан 156 минг киши учиб кетади.

КИТОБХОНЛАР МАМЛАКАТИ

«Россия Социалистик Федератив Совет Республикасининг кутубхоналарини ва китобхонларини муҳофаза қилиш тўғрисида» Совет ҳукуматининг декрети қабул қилинган кунга бугун 50 йил тўлади. ТАСС мухбири М. Василевская СССР Маданият министрлиги бош кутубхона инспекциясининг бошлиғи Н. Ф. Гавриловдан шу воқеани шарҳлаб беришни илтимос қилди.

Бизнинг давлатимизда, деди Накандр Федоровйч, кутубхоначилик иши совет маданиятининг муҳим участкасидир.

Ёш Совет давлатининг Чор Россиясидан олган мероси жуда кам эди. 1913 йилда мамлакатда жами 76 минг кутубхона бўлиб, буларнинг катта қисми черковлар ҳузуридаги қатнаб ўқийдиган мактаблар кутубхонаси эди. 14 мингта халқ кутубхонасининг бутун фонди атиги 9 миллион китобдан иборат бўлиб, шу кутубхоналарнинг китобхонлари 2 миллион кишига ҳам етмас эди. Энг катта кутубхоналар бўлган халқ кутубхонаси, Фанлар академиясининг кутубхонаси, Румянцев кутубхонасидан жуда чекланган доирадаги кишилар фойдаланалар эди.

Гражданлар урушининг давом этиб турган қийин йилларида Владимир Ильичнинг ўзи, Маориф халқ комиссарлиги омма орасида китобларнинг тарқатилиши тўғрисидаги, кутубхоналар ва китобхонлар кўпайиб бораётганлиги тўғрисидаги маълум материалларни мунтазам равишда эълон қилиб турсин, деб талаб этди.

Партиямиз Марказий Комитети қабул қилган қарорлар рўйхатининг ўзигина кутубхоначилик ишини ривожлантириш борасидаги Ленин программаси қандай амалга оширилганлигини кўрсатиб турибди: «Қишлоқ кутубхоналари ва кутубхоналар учун оммабоп адабиёт тўғрисида» (1925 йил), «Оммавий китобхонга китоб хизмати кўрсатиш тўғрисида» (1928), «Кутубхоначилик ишини яхшилаш тўғрисида» (1929), «Мустақил равишда ўқиб билим олиш ишларини яхшилаш тўғрисида» (1933).

Улуғ Ватан уруши йилларида минглаб кутубхоналарнинг бинолари емирилди, ўн миллионлаб китоблар ер билан яксон бўлди. 1950 йилга келибгина буларнинг ўрни тўлдирилди. «Мамлакатда кутубхоначилик ишининг аҳволи ва уни яхшилаш чоралари тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг 1959 йилда қабул қилган қарори урушдан кейинги даврда кутубхоначилик ишини ривожлантиришда алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Бу ҳужжат кутубхоналар ишининг ғоявий сиёсий мазмунини оширишда, китобларни тарғиб қилишнинг барча формалари ва методларини такомиллаштиришда, янгидан-янги миллионлаб китобхонларни кутубхоналарга жалб қилишда муҳим роль ўйнади. Мамлакатимизда жамоат кутубхоналарининг сони тўхтовсиз кўпайиб бориб, 370 мингга етди, шулардан 124 мингтаси оммавий кутубхоналар, 51 мингтаси фан ва техника кутубхоналари, 190 мингтаси эса мактаб кутубхоналари, болалар кутубхоналари ва бошқа ҳар хил кутубхоналардир. Бу кутубхоналардаги жамики китоб фонди 2,5 миллиард нусхани ташкил этади.

В. И. Ленин номидаги СССР Давлат кутубхонаси, Н. Е. Салтиков-Шчедрин номидаги давлат халқ кутубхонаси, ажнабий адабиёт кутубхонаси, СССР давлат халқ фан-техника кутубхонаси ва бошқа кутубхоналар миллионлаб китобхонларга хизмат кўрсатувчи ҳақиқий илмий марказ бўлиб қолди.

Н. Ф. Гаврилов марокли рақамларни айтиб берди. Мамлакатимизда 110 миллион китобхон бор. Ҳар куни улар кутубхоналардан икки миллиарддан кўпроқ китоб олиб турадилар. Кутубхоналарга янги китоблар сотиб олмоқ учун ҳар йили 200 миллион сўмга яқин пул сарфланади.

Профессионал кутубхоначи кадрлар тайёрлашнинг аҳамияти ҳам катта. 1918 йилдаёқ Петроградда шу мақсадда биринчи олий ўқув юрти — мактабдан ташқари маориф институти тузилган эди. Ҳозир кутубхоначилар 19 та олий ўқув юртида, шу жумладан Москва, Ленинград ва Харьков маданият институтларида тайёрланмоқда. Бундан ташқари мамлакатда 103 та ўрта ўқув юрти ишлаб турибди. Буларда 50 минг киши ўқитилмоқда. Ҳар йили эса, улар 10 минг мутахассис тайёрлаб бермоқда.

Шунинг учун ҳам бизнинг мамлакатимизни китобхонлар мамлакати дейишади.

Ўзбекистон пойтахтидаги Олимлар шаҳарчасида қурилган Шарқшунослик институти корпуси шаҳарча ҳуснига-ҳусн қўшди. Бино тантанали суратда фойдаланишга топширилди.

СУРАТДА: институт янги биносининг кираверишида.

Н. Ключнев фотоси. ЎзТАГ.

РЕЦЕПТСИЗ ДОРИ-ДАРМОНЛАР

Тошкентда биринчи марта хушбўй доривор ўсимликлар билан савдо қилувчи янги махсус магазин очилди. Магазиндан рецептсиз дўлана меваси, дала қирқбўғими, қорақат дарахти гуллари, денгиз карами, равоч томири каби машҳур доривор ўсимликларни сотиб олишингиз мумкин.

Кишилар асрлар давомида ўтларнинг дориворлик хусусиятларини текшириб келдилар ва бу тўпланган тажриба «халқ медицинаси»ни яратишга асос солди. Фармацевтика заводлари маҳсулот ишлаб чиқаришда ана шу ўсимликлардан фойдаланмоқда.

Ёз фаслида мамлакатимизнинг совхоз майдонларида доривор ўсимликларнинг кўпгина турлари «пишиб етилади». Махсус илмий-текшириш институтлари эса уларни ўрганиш билан шуғулланади, кейин эса «яшил маҳсулот» «Лекраспром» заводларида қайта ишланади ва қутиларга жойланади.

Бу ўсимликларнинг хусусиятлари турлича, масалан, денгиз карамида йодли ва бромли тузлар, «С» витамини бўлиб, унинг хусусияти муҳимдир. Қайин пўсти ивитилган сув эса оғиз яллиғланганда чайқалса яхши ёрдам беради ва ҳоказо.

Доривор ўсимликлар магазинида тажрибали фармацевт Н. Д. Сулаймонов ишлайди. У магазинга келувчиларга бажонидиллик билан маслаҳатлар беради. Янги магазин Уйғур кўчасида жойлашган (8, 11-трамвайнинг Кўкча бекати).

МЕХИКОДАГИ КЎРГАЗМАГА

1968 йилнинг октябрь ойида Мексика пойтахтида архитекторлик ишларининг халқаро кўргазмаси очилади. Бу кўргазма «Спорт ва маданий-маиший иншоотлар» номи остида ўтади. Бу катта ижодий кўрикда бизнинг мамлакатимиз ҳам қатнашади. СССР Архитекторлар союзи ҳам бошқа спорт ва маданий-маиший иншоотлар сингари ана шу кўргазмага Тошкентдаги Санъат саройининг фотосини ва унинг чертёжларини юборишга қарор қилди. Ана шунга оид ҳамма материаллар таниқли фотограф Е. Н. Юдицкий томонидан тўпланиб, Москвага — СССР Архитекторлар союзига жўнатилди.

Газетхонларга шуни эслатиб ўтмоқчимизки, Тошкентдаги Санъат саройи 1964 йилнинг 4 ноябрида ўз эшикларини очган эди. Ана ўшанда тошкентликлар биринчи бор 2400 киши сиғадиган ажойиб томоша залида кенг форматли «Уйқудаги гўзал» рангли фильмини томоша қилган эдилар. Шундан бери Санъат саройи Ўзбекистон пойтахти аҳолиси ва меҳмонларининг севимли ҳордиқ чиқарадиган жойига айланди, у республикадаги ҳамма кинотеатрларга намуна бўлди. Унинг архитекторлари В. В. Берёзин, С. М. Сутягин, Д. М. Шуваев, Ю. А. Халдеев, О. В. Легостаевалар ҳамда инженерлар А. С. Браславский, Д. Г. Антман, ва рассом А. П. Ган ўртоқлардир.

В. ГОНЧАРОВ.

ТЎКИН-СОЧИНЛИК ОРОЛИ

Кўкорол чўли йилига бир-икки ойгина кўмкўк ўт ва гуллар билан қопланар, кўп ўтмай эса Ўзбекистоннинг оловли қуёши уларни қовжиратиб юборар эди. Буларнинг ҳаммасига сувсизлик сабабчи эди.

Тошкентдан 80 километр нарида жойлашган 16 минг гектар ҳосилдор ер минг йиллар давомида қақраб, сув кутиб ётди. Ниҳоят бу ерга об-ҳаёт келди.

1956 йилда республика ҳукумати Кўкорол чўлини пахтазор майдонлар ва узумзорлар ўлкасига айлантириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Лойиҳачилар ва қурувчилар олдида кўпгина қийинчиликлар турарди.

Шунинг учун ҳам лойиҳачи буларни ҳисобга олиши, тупроқ намлиги ошиб кетишининг хавфли оқибатларини бартараф қилиши керак.

Кўкорол чўлининг тузилиши жуда мураккаб. У узунасига ва кўндалангига чуқурлиги 15 метргача бўлган жарликлар билан бўлинган.

Кўкорол чўлига 1963 йилда ёппасига ҳужум бошланди. Дастлабки кезлари жуда қийин бўлди.

Ишнинг катта қисми «Ташкентводстрой» трестининг Тошкент сув омбори қурилиш-монтаж бошқармаси зиммасига тушди. Бошқармага 500 километрлик суғориш системаси, 40 километр йўл, 3 мингга яқин гидротехник иншоотлар, 200 километр сув тўплагич — коллекторлар қуриш, 100 километр магистрал канал қурилишини лойиҳалаш топширилди.

Бу ишларнинг барчаси «Средазгипроводхлопок» институти лойиҳаси асосида қилинади.

Анчагина иш бажариб қўйилди. Кўкорол чўлида қурилиш юксак суръат билан давом эттириляпти. Бу ерда ҳозиргача 2 та пахтачилик совхози тузилди.

Тошкент шаҳри аҳолисини ёз неъматлари билан таъминлашда Кўкорол чўли ҳам ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

А. ЧЕЛБАЕВА,
Кўкоролни ўзлаштириш лойиҳасининг бош инженери.

ҲИНДИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ЎЗБЕКИСТОНДА

САМАРҚАНД, 16 июль. (ЎзТАГ махсус мухбири). Қадимий Самарқанднинг кўчалари ва майдонларини безаб турган транспарантларда Ҳиндистон республикаси президенти доктор Зокир Хусайн шарафига табрик сўзлари ёзилган. Ҳиндистон республикасининг президенти СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

Доктор Зокир Хусайн билан бирга Ҳиндистон йўллар министри К. М. Кунача, Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси Кеваль Синх, Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигининг ташқи ишлар бўйича секретари Радже-Швар Дейял, президентнинг секретари, доктор Нагендра Сингх, Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудири Притхи Сингх ва Ҳиндистоннинг бошқа расмий кишилари Ўзбекистонга меҳмон бўлиб келдилар.

Президентнинг бу сафарида унга СССР Геология министри А. В. Сидоренко, СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси Н. М. Пегов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Жанубий Осиё бўлимининг мудири А. А. Фомин, СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлими мудирининг ўринбосари Б. Л. Колоколов ҳамроҳ бўлдилар.

Ҳиндистон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари кўтарилган. Самарқанд аэродромида олий меҳмонни ва унинг ҳамроҳларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри С. О. Азимов, шунингдек Самарқанд область ижроия комитетининг раиси С. Ҳ. Ҳамроқулов ва областнинг бошқа раҳбар ходимлари, Самарқанд меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари кутиб олдилар. (ЎзТАГ).

Лимонад ва квас

Пойтахтимизнинг 3-пиво заводи ҳамшаҳарларимизга кун сайин турли мевалардан тайёрланган қирқ минг шиша лимонад етказиб турибди. Яқинда бу ерда янги «Роҳат» лимонади ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Завод бундан ташқари квас ва шарбатларни ҳам кўплаб ишлаб чиқармоқда.

СУРАТДА: технолог Н. Едакова.

И. Душкин фотоси, (ЎзТАГ).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 15 июль. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотларига асосланиб, хабар беради: Жанубий Вьетнам халқ Озодлик қуролли кучларининг бўлинмалари Куангчи вилоятининг шимолий қисмида муваффақиятли равишда ҳаракат қилмоқдалар. Улар 9 июлда Контьендан икки километр ғарбда Америка қўшинларининг позицияларини тўплардан ўққа тутдилар. Натижада душманнинг 50 солдати ва офицери ўлдирилди ҳамда ярадор қилинди, 2 танки мажақлаб ташланди.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 9-автострада бўйлаб Танламдан Калуга бораётган Америка қўшинлари отрядига 11 июлда қўққисдан ҳужум қилганлар. Бу ҳужум натижасида душман ҳарбий хизматчиларидан 35 киши ўлдирилган. Озодлик кучларининг жангчилари 13 июлда Калудан ғарбда жойлашган районда Америка денгиз пиёда аскарларининг бир ротасини сафдан чиқарганлар.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

«АГРА-68» ЯКУНЛАРИ

БЕРЛИН. Маркклебергда (Лейпциг райони) ташкил қилинган ГДРнинг 16-қишлоқ хўжалик виставкасини ёпиш муносабати билан шу виставка директори Оскар Баумгартен АДН агентлигига берган интервьюсида бундай деди: «Агра-68» Германия Демократик Республикасида ўтказилган қишлоқ хўжалик виставкаларининг энг муҳими бўлди».

Виставка ишлаб турган бир ой мобайнида уни 650 минг киши келиб кўрди. Барча қитъалардаги 43 мамлакатдан келган 8 мингдан кўпроқ чет эллик меҳмонлар Германия Демократик Республикасининг қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати эришган муваффақиятларга шахсан ишонч ҳосил қилдилар.

Маркклебергда ташкил қилинган виставкага бўлган халқаро қизиқиш, — деди у, яна шу сабабли эдики, «АГРА-68» виставкасида Совет Иттифоқи, Польша, Чехословакия, Болгария, Югославия, Румыния, шунингдек Англия, Швеция ва Голландия корхоналари ҳамда фирмалари иштирок этди.

Виставкани келиб кўрган кишилар айниқса кооперацияни ва хўжаликни социалистик асосда юритиш методларини ривожлантириш перспективалари билан, шунингдек ҳозирги замон техникасини жорий қилиш перспективалари билан ғоят қизиқдилар.

БОЛГАРИЯДА БИНОКОРЛАР КУНИ

СОФИЯ. Болгар халқи бинокорлар кунини нишонлади. 250 минг кишилик бинокорлар армияси социализмнинг моддий базасини вужудга келтиришда ғоят катта роль ўйнамоқда. Халқ ҳокимияти йилларида юзлаб саноат корхоналари, кўплаб уй-жой ва жамоат бинолари ҳамда бошқа иншоотлар қурилди.

Бундан 15 йил муқаддам ташкил қилинган «завод қурилиши» ташкилоти Болгариядаги энг йирик қурилиш бирлашмасидир. Бу ташкилот коллективи шу вақт ичида 170 та энг муҳим ишлаб чиқариш иншоотини қурди. Завод қурувчилари бу йил энергетика, химия, машинасозлик саноатининг 20 дан кўпроқ янги иншоотини ишга туширадилар.

РУМИНИЯ ДАЛАЛАРИДА

БУХАРЕСТ. Руминияда бошоқли экинлар ўрим-йиғими тугай деб қолди. Қишлоқ меҳнаткашлари астойдил қилинган меҳнатнинг дастлабки натижаларини чиқармоқдалар. Бу йил қурғоқчилик келганлигига қарамай, иш натижалари деҳқонларни қувонтирмоқда. Мутахассислар донли экинлардан мўл ҳосил етиштирилди, деб ҳисобламоқдалар. Бунга юксак агротехника фидокорона меҳнат туфайли эришилди.

Констанца уездида мўл ҳосил етиштирилди. Бу ерда ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 24 центнердан буғдой олинди. Яломица уездида буғдойнинг ўртача ҳосили гектар бошига 23 центнерни, Илфов уездида эса 19,35 центнерни ташкил этди. Телеорман, Галац, Олт, Аржеш, Дымбовица, Прахова, Долж уездларининг деҳқонлари ҳам яхши натижаларга эришдилар.

20 уезддаги давлат хўжаликлари буғдой ўрим-йиғимини аллақачон тугалладилар, бошқа хўжаликларда ҳам ўрим-йиғим тугай деб қолди. Мамлакатда жами 2 миллион гектардан кўпроқ майдондаги донли экинлар йиғиштириб олинди.

ЯПОНИЯДА ЖАЛА

ТОКИО. (ТАСС). Нагасаки ва Кумамото префектураларида қаттиқ жала қуйди. Бир неча соат давом этган жала натижасида темир йўлда қатнов бузилди, бир неча районларда ўпирилишлар рўй берди. Қурбонлар бор.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

Шу йил 14 ва 15 июлда Варшавада Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи партия ва ҳукумат раҳбарлари учрашдилар.

Учрашувда қуйидагилар қатнашдилар:

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Тодор Живков; БКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Станко Тодоров; БКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Борис Келчев; БКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Пенчо Кубадинский.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадар; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Ене Фок.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Вальтер Ульбрихт; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси Виллий Штоф; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Герман Аксен.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Владислав Гомулка, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Мариан Спихальский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси Юзеф Циранкевич; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Зенон Клишко.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний; КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин; КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари П. Е. Шелест; КПСС Марказий Комитетиниг секретари К. Ф. Катушев.

Учрашув иштирокчилари уларнинг умумий манфаатларига оид масалаларни муҳокама қилдилар ва қардошлик муносабатларини бундан кейин ҳам ҳар томонлама ривожлантиришга ҳамда марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми асосида социалистик системанинг бирлигини ва жипслигини мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилганликларини изҳор этдилар.

Учрашув иштирокчилари ўз мамлакатларидаги аҳвол ва Чехословакияда воқеаларнинг бориши тўғрисида пролетар интернационализми руҳида бир-бирларини ҳабардор қилдилар, ҳамда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети номига биргаликда мактуб юбордилар.

Социалистик давлатлар партия ва ҳукумат раҳбарларининг учрашуви қардошларча самимият, тўла якдиллик ва дўстлик вазиятида ўтди.

Зангори оловйўли

Юзларига темир ниқоб тортиб электр таёқчалари билан олов сочиб ишлаётган пайвандчиларимиз, моҳир слесарларимиз, ўткир зеҳнли ёш ишчиларимизни шаҳримиз кўчаларида, янги қурилган бинолар олдида, хонадонларда учратиш мумкин. Улар завод, фабрикаларни, хонадонларни арзон ёқилғи билан таъминлайдилар.

Ҳозирги кунда бошқармамизда монтаж ишлари билан шуғулланаётган 8 та участка мавжуд. Бу участкаларга ўз ишини пухта биладиган мутахассислар раҳбарлик қилмоқдалар. Яқинда бошқарма республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг пул мукофотини олишга муваффақ бўлди.

Бошқарма ишчилари фақат Тошкент аҳолиси учунгина эмас, балки Чирчиқ, Олмалиқ, Янгийўл шаҳарлари аҳолиси учун ҳам зангори олов етказиб бермоқдалар.

Бу йил бошқармамиз янги барпо этилаётган турар-жой массивлари, завод, фабрикаларга кўплаб арзон ёқилғи етказиб бериш мажбуриятини олган. Шу кунга қадар А. Гулматов бошлиқ бригада оловкорлари Янгиобод массивида, Михаил Лейко бошлиқ бригада Хуршид кўчасида, Николай Шедрин раҳбарлигидаги ишчилар Циолковский кўчасида зангори олов тармоқларини ётқиздилар.

Коллектив беш йилликнинг учинчи йилини ҳам муваффақиятли якунлаш учун курашмоқда. Бунда участка ва бригадалараро бошланган социалистик мусобақа яхши самаралар беряпти. Слесарь Талъат Муҳаммаджонов, электр пайвандчи Фёдр Шварц, комсомол-ёшлар бригадаси аъзоларидан Руслан Мавлонов, Ғулом Абдукаримов каби ишчилар доимо социалистик мусобақанинг олдинги сафларида бормоқдалар.

Бошқарма маъмурияти, партия, касаба союз ташкилоти ишчиларнинг маданий дам олишлари учун кўпгина тадбирларни кўрмоқда. Ишчилар шанба ва якшанба кунлари йиғилишиб, балиқ овига чиқадилар ҳамда баҳаво жойларда сайр этиб қайтадилар. Яқинда коллектив бўлиб Алишер Навоий номли театрда спектакль томоша қилдик.

Ишчи ва хизматчиларимизнинг кўпчилиги ёзги меҳнат отпускаларини Иттифоқимиздаги энг яхши санаторий ва дам олиш уйларида ўтказяптилар. Уларнинг фарзандлари эса ёзги пионер лагерларида дам олишяпти.

Мухан ҚЎРҒОНБЕКОВ,
ЎзССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг газ-монтаж бошқармаси касаба союз комитетининг раиси.

ДОРИХОНАГА ФАХРИЙ НОМ

Ленинск нефтчилари шаҳридаги энг кекса 60-дорихонага «коммунистик меҳнат коллективи» деган фахрий ном берилганлиги билан дорихона ходимларини қутладилар.

Шаҳар аҳолиси ҳар ўн доридан тўққизтасини олдиндан буюртма бермай, шу ернинг ўзидан олади. Бунга дорихонага тушаётган рецептларни ҳар томонлама ўрганиш туфайли эришилди. Фармацевтлар энг кўп истеъмол қилинадиган шифобахш дориларни аниқлаб, уларни олдиндан тайёрлайдиган бўлиб қолдилар. Дорихонанинг ўзида ишнинг ана шундай стандартлаштирилиши гражданларни бу ерга икки марта заказ бериш учун ва зарур дорини олиш учун мурожаат қилишдан халос этди.

Ленинск шаҳридаги 60-дорихона шаҳардаги барча дорихоналар учун илғор тажриба мактаби бўлиб қолди. Бу ерда провизорларнинг тематик конференциялари ўтказилади, янги препаратларни ўрганиш тўгараги ташкил қилинган, кенг кўламда санитария-оқартув пропагандаси олиб борилмоқда. Дорихонанинг жамоатчилик асосида иш кўрувчи кенгаши ҳам аҳолига медицина хизматини яхшилашда катта ёрдам бермоқда.

Тошкентнинг Янги Тошкент маҳалласида узоқ умр кўрган, юз йилдан ортиқ яшаган кишилар жуда кўп. Улар кўпни кўришган. Ёшлар бундай нуроний кишиларнинг суҳбатини бажонидил тинглашади, узоқ яшаш «сирларини» билиб олишни исташади.

СУРАТДА: Бир юз ўн бир ёшли Ҳамро Уринбоева маҳалла комитетининг раиси Хурсанд Мелиқулов билан суҳбатлашмоқда.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

✦ Мутахассис минбари

МЕЪМОРЛИК — САНЪАТ

Ихтисос танловчи ёшлар учун

ШАҲАР ва қишлоқларимизнинг кўрки бўлиб қоладиган чиройли, кишига эстетик завқ берувчи бинолар, кимлар томонидан ва қандай қилиб ижод қилиниши кўп ёшларимизни ва айниқса касб танлаётган ёшларни қизиқтирса керак. Меъморликнинг ўзи нима? Бу саволга жавоб бериш унчалик қийин эмас. Улар — турар-жой бинолари, кинотеатрлар, мактаб ва институт, завод, фабрика бинолари, спорт иншоотлари, хиёбон ва истироҳат боғлари ва ниҳоят, ота - боболаримиздан қолган ноёб ёдгорлик намуналаридир.

Меъморчилик ҳамма жойда кишиларга хизмат қилиши билан жамият ҳаётида доимо муҳим роль ўйнаб келади. Чунки, усиз жамиятнинг нормал яшаши ва тараққий қилишини тасаввур қилиш мумкин эмас. Ҳақиқий меъморлик асари одамларга эстетик таъсир қилади, завқ бағишлайди. Жаҳон меъморчилиги кўҳна ва жуда бой тарихга эгадир. Меъморлик ёдгорликлари дунёнинг деярлик ҳамма қисмида бўлиб, уларнинг ҳар бири халқ амалий санъатининг намунаси бўлиб қолган. Республикамизда ҳам жуда кўп ёдгорликлар бор. Уларнинг айримлари жаҳон меъморчилик хазинасининг дурдоналаридир. Самарқанд, Бухоро, Хева ва бошқа шаҳарларда бунёд этилган бу бинолар билан халқимиз ҳар қанча фахрланса арзийди. Бу ёдгорликларни ижод қилган ва қурган меъморларнинг номлари ҳамон маълум эмас. Шунга қарамай, улар ўз замонасининг машҳур меъморлари бўлганликларига шак-шубҳа йўқ. Улар ўша пайтдаги маълум меъморлик мактабининг энг яхши услуб ва йўлларини яхши билганлар ва ўша ернинг муҳити, иқлими, манзараси, қурилиш материаллари, иқтисоди ва техникасига асосланиб қурганлар. Шу билан бирга улар ниҳоятда нозик дид ва гўзал бадиий маҳорат эгаси бўлганлар.

Меъморлик доимо жамиятнинг моддий шароитига катта таъсир кўрсатиб келган ва унинг тараққиёти билан боғлиқ бўлган. Ўтган аср бошларида, маълумки, меъморлик учун фақат тош, ғишт, ёғоч ва қўл меҳнати характерли бўлган. Шу материаллар ва иш методи меъморчиликнинг асоси бўлган. XIX асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб янги қурилиш материали сифатида металл, темир-бетон конструкциялар, бетон конструкциялар ва шулар билан боғлиқ бўлган қурилиш техникаси вужудга келади. Ҳозирги вақтда эса меъморчиликда полимер каби янгидан-янги материаллар кенг миқёсда қўлланилмоқда. Қурилиш методи ва техникаси ҳам чексиз ўзгарди. Биноларни заводларда тайёрланган бўлаклардан монтаж қилиш тобора тараққий қилмоқда. Булар лойиҳаловчи меъморларнинг ижодий иш услубига янгидан-янги талаблар қўймоқда. Меъморлик асарлари қандай материалдан ишланмасин қулай, мустаҳкам, гўзал бўлмоғи керак. Юқорида айтиб ўтилган талабларга жавоб берувчи асарлар яратиш, ижодкорлардан чуқур билим эгаллашни талаб этади. Шунинг учун ҳам бу сермеҳнат касб эгаси бўлмоқ учун, бир вақтнинг ўзида инженер, рассом, ҳайкалтарош, иқтисодчи ва социолог бўлиш керак.

Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизда меъморчилик соҳасида оламшумул ишлар қилинди. 200 дан ортиқ шаҳар барпо бўлди ва шунча шаҳар қайтадан тикланди, минглаб қишлоқлар барпо қилинди. Ҳисобсиз турар-жой, жамоат бинолари, парк ва хиёбонлар, завод ва фабрикалар ва турли хил иншоотлар қурилди. Буларнинг ҳаммаси халқимизга хизмат қилмоқда. Уларни яратишда меъморларимиз бевосита иштирок қилдилар.

Айни вақтда меъморларимиз олдига қўйилган улуғвор вазифа энг қисқа вақт ичида халқимизнинг турар-жой ва турли хил маданий-маиший биноларга бўлган талабини қондирадиган замонавий меъморчилик асарларини яратишдир. Улар талабга жавоб бериши билан бирга давримизнинг ёрқин куйчиси ҳам бўлмоғи керак.

Меъморчилик касбига кирувчилардан биринчи навбатда расм ва чизмачиликка мойил бўлиш талаб қилинади. Буни одатда бўрттириб, истеъдод эгаси бўлиш керак ҳам дейдилар. Аслида яхши расм сола билиш ва чиза билиш истеъдодли меъмор бўлишнинг ҳамма томони эмас. Расм ва чизмачилик меъморнинг ижодий ишини ифодалашга хизмат қилувчи бир восита холос.

Меъмор расм сола билиш билан бирга инженерлик фанларини ҳам пухта билмоғи керак. Уларнинг асоси физика ва математикадир. Бундай мутахассислар Тошкент политехника институтининг қурилиш факультети қошидаги меъморчилик бўлимида тайёрланиб келиняпти. 1930 йилдан бери етиштирилаётган кадрлар орасида кўплаб истеъдодли меъморлар етишиб чиққанлигига қарамай халқ хўжалигининг меъморчиликка бўлган талабини қондираолмай қолишди. Тошкентдаги лойиҳалаш ташкилотларида, айрим область ва шаҳарларда малакали меъморларнинг етишмаслиги билиниб қолди. Кейинги йилларда, бу мутахассисликка бўлган эҳтиёжни қондиришга қаттиқ киришилди. Шу мақсадда Тошкент политехника институтида меъморчилик факультети очилиб, унда кундузги ва кечки ўқиш жорий қилинди. Самарқанд шаҳрида меъморчилик ва бинокорлик институти ташкил этилди. Тошкентдаги қурилиш техникуми қошида, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида меъморчилик бўлимлари очилди.

Политехника институтининг меъморчилик факультетида ташкил қилинган кечки ўқиш тажрибаси ижобий натижалар бермоқда, чунки у ерда ўқиган студентлар шаҳримиздаги йирик лойиҳалаш институтларида пешқадам меъморлар қўл остида практик ижодий ишларда иштирок қилмоқдалар. Улар иштирокида тузилган турар-жой, жамоат бинолари ва турли хил иншоотлар лойиҳалари республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида амалга оширилмоқда. Айрим юқори курс студентларининг мустақил ишлари ҳам юзага чиқяпти. Институтнинг кечки бўлимига кирувчилар учун ўринлар анча кўпайтирилган. Соҳамизга қизиққан йигит-қизлар, шу бўлимга марҳамат қилишингиз мумкин.

М. ЗОҲИДОВ,
меъмор.

ХАБАРОВСК ЎЛКАСИ. Хор-ёғоч оқизиш дарёсидир. Ундан фақатгина ёғоч оқизилмай, бўш вақтларда ўрмончилар балиқ ҳам овлашади. Баъзан тез-тез шундай омадлар ҳам келиб туради.

СУРАТДА: Оборси ўрмон саноати хўжалиги катерининг старшинаси В. Туляков ўзи тутган ўлжаси билан.

Г. Хренов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

✦ *Мактаб қурилиши — умумхалқ иши*

РАҲМАТ, АЗИЗ ҚУРУВЧИЛАР

Чилонзорнинг «Халқлар дўстлиги» кварталида тўрт қаватли улкан бино қад кўтарди. У ерда қурувчилар матонат билан охирги пардозлаш ишларини бажаришмоқда. Ҳадемай, бу кўркам мактаб қўйнида 984 ўқувчи билим чашмасидан баҳраманд бўла бошлайди.

Ўтган йили бошланган бу қурилишда 153-трест 1-қурилиш бошқармасидаги Иван Лукьянов бошлиқ бригада аъзолари чакана меҳнат қилишмади. Бригадир қурилиш материалларини ўз вақтида етказиб бериш ҳақида қайғурди. Меҳнатни тўғри ташкил этди. Мана, шижоатли меҳнат самараси энди қурувчиларни қувонтиряпти.

СССР Олий Советининг депутати Холхўжа Баҳодиров бошлиқ комплекс қурилиш бригадаси Иван Лукьяновга ёрдамга келган эди. Ўтган йили Холхўжа аканинг фидокор қурувчилари янги мактаб биносининг ишлаб чиқариш корпусини қўлдан чиқарган эдилар. Мактабнинг спорт корпусини иш чизмалари ва лойиҳада кўрсатилганидек пишиқ-пухта қуришда бошқарманинг Тоҳир Муҳаммадалиев бошлиқ бригадаси ҳам катта ижодкорлик кўрсатди.

Бу тажриба-намуна мактаби Чилонзор шаҳарчасида қурилмоқда. Бино асосан пишиқ ғиштдан тикланган. Хўжалик ҳисобида ишловчи бу бригадалар ўз зиммаларидаги вазифаларни бирикки ой илгари бажарганликлари диққатга сазовордир. Ҳар бир дона ғишт, ҳар грамм цемент аниқ ҳисобда бўлди. Бино тўла фойдаланишга топширилгач, қурилишда эришилган тежамкорлик ва иқтисод аниқ ҳисоблаб чиқилади.

1-қурилиш бошқармасининг бош прораби Борис Грузинцев бизни бинонинг юқори қаватларига бошларкан, 2-«Отделстрой» пардозловчиларидан кўнгли тўлмай гапирди:

— Умумий ишлар тугагач, пардозловчиларни сабрсизлик билан кутдик. Бинони кўрсатилган муддатида топширишимиз керак эди. Бунинг учун пардозловчилар отни қамчилашлари лозим эди. 12-пардозлаш бошқармаси ишни яхши бажармади. Объектда қурувчилар графикда кўрсатилганидан анчагина кам бўлди. Ишнинг суст бажарилганлиги «Горсантехгазмонтаж» қурувчиларининг қўлини ушлади. Шундай камчиликлар содир бўлмаганда, бино графикдан анча илгари фойдаланишга топширилган бўлар эди...

Кўркам хоналарни айланиб, мактаб ҳовлисига тушамиз. Бу ерда ҳам ишлар жадал боряпти. Ҳар бир киши маррага интилиш учун самарали тер тўкяпти. Ҳовлида ободонлаштириш ишларини бир йўла тамомлаш чоралари кўриляпти.

Мактаб атрофини ободонлаштиришда 1-«Транс-спецстрой» 1-бошқармасининг бош прораб Иван Чубуков бошлиқ қурувчилари ишлаяпти. Биз ҳовлига ҳусн бераётган Ҳабибулла Кенжабоев, Захар Кутаваткин бошлиқ бригада аъзолари билан суҳбатлашдик. Ҳар бир қурувчининг марраси — 20 июль. Шу муборак кунгача мактаб қурилишида иш тугайди. Уларнинг ваъдалари шундай.

Чилонзорнинг «Е» кварталида яқин кунларда катта тантана бўлиши аниқ. Шу куни янги мактаб биносини қуришда қатнашганлар ўз меҳнат маҳсулларини давлат комиссиясига ҳавола қиладилар. Шунда қурувчилар:

— Марҳамат, азиз фарзандларимиз! Сизни мактаб ўз бағрига чорлайди! — дейишади.

П. НИШОНОВ.

Редакцияга хат

✦

ЧИРОҚЛАР ҚАНИ?

Бешёғочдаги ер ости йўлининг қурилиши бутун шаҳар аҳолиси ўртасида тезда шов-шув бўлиб кетди.

Йўлнинг ичи ажойиб безаклар билан безатилиб, кундуздек ёритадиган лампалар ўрнатилди.

Қани энди ўша лампалар. Ҳозир ер ости йўлидан ўтаётган киши фонарь олиб ўтмаса, нақ тўғрисидан келаётган киши билан тўқнашиб, пешонасида ғурра пайдо қилиши ҳеч гап эмас. Тўғри, йўлакда 2—3 та лампочка бор. Бироқ, улар йўлакни ёритаолармиди. Ерости йўлини нормал ёритишни, Чилонзор район коммунал хўжалигидаги ва шаҳар ёритиш идорасидаги ўртоқлар бир ўйлаб кўришса бўларди.

Т. ХАИИТОВ.

✦ ГЕОЛОГЛАР ҲАЁТИДАН

ИЮЛНИНГ иссиқ кунларидан бири. Раҳмат Абдуллаев, Лев Глейзер ва Шавкатлар билан Пском қишлоғидан от ва эшаклар олиб, Пском тоғининг бир тизмаси бўлган Чиралма тоғига қараб йўлга чиқдик. Илон изи йўл гоҳ юқори кўтарилар, гоҳ пастга қараб кетарди, баъзан эса осмонўпар қоялар дарё тепасига шунчалик қисилиб келардики, бундай жойлардан жуда эҳтиёткорлик билан ўтишга тўғри келарди. Йўл оғир, манзил йироқ... Лекин биз бу тўғрида кам ўйлардик, чунки атроф бениҳоя чиройли эди. Бу табиат гўзаллигига боқиб, турли қушларнинг сайрашини эшитар эканмиз, йўлда юрганимизни ва ҳатто чарчаганимизни ҳам сезмас эдик. Шундай қилиб йўлнинг ярмидан кўпини ўтгач Қоронғи тўқайига етиб келдик. Майдонтол, Ойгаинг ва Чиралма дарёлари қўшилиб, шу ерда Пском дарёси ҳосил бўлади. Ҳамма жойни қоплаб ётган арчалар, мажнун толлар, оқ қайин, терак ва толлар дарёга салом бергандай тебраниб турарди.

Майдонтол дарёсидан юклар ва эшакларни осма коляска орқали ўтказиш керак эди. Унда юкларни аста-секин ўтказа бошладик, лекин эшакларни ўтказиш жуда қийин бўлди. Уларнинг оёқларини боғлаб, коляскага кўтариб солиш керак эди. Отларни эса бўйинларидан арқон боғлаб, суздириб ўтказдик.

Кўприклардан ўтиб, куп қийинчиликлар билан одам оёғи тегмаган Чиралма дарёси бошланган жойга етиб келдик. Палаткаларни тикиб, дам ола бошладик.

Чиралма тоғи жуда қари қатламдан — пастки палеозой ётқизиқларидан ташкил топган бўлиб, унинг бағрида инсонга зарур бўлган хил-ма-хил қазилма бойликлар яшириниб ётади.

НИШОНА

Биз ана шу бойликлардан нишона олиш учун келган эдик.

Эрта билан сафар халтамизни елкамизга осиб, болғача, компас, карта ва тоғ жинслари намуналари учун халтачалар олиб, тоғ бағридаги қорлар устидан болғача билан уриб-уриб секин-аста йўл қилиб, юқорига кўтарила бошладик. Геолог ҳаётида нималарга учрамайди. Болғачанинг тақиллашидан чиққан бегона овозга турли жониворлар яқинлашарди. Масалан Глейзер ўша куни қўнғир айиқ билан тўқнашди... Шу куни сафаримиз унча ўнг келмади. Бироқ улкан мақсад бир дақиқа ҳам тушкунликка берилишимизга йўл қўймасди.

Лагерда эртага буладиган маршрутлар ҳақида маслаҳатлашиб ётиб қолдик.

Эрта тонг. Ўрнимиздан туриб, яна кўзланган маршрут томон йўлга чиқдик. Манзилга етиб келдик. Дам олингандан сўнг Шавкат билан Қорақум конини кўра бошладик. Керакли минераллардан танлаб, уларнинг ҳосил бўлишини бирин-кетин кундалик дафтаримизга ёза бошладик. Сўнг бир неча минералли тоғ жинсларидан намуналар олиб, ишимизни тамомладик.

Раҳмат билан Лёва пастдан юқорига қараб пастки палеозой қатламининг геологик кесмасини туза бошладилар. Шундай қилиб, улар бизлардан узоқлашиб кетдилар.

Орадан 4-5 соат ўтгач уларнинг қаттиқ қичқирган товушлари эшитилди. Бирор нарса бўлдими, деб чўчиб кетдим. Уларни излай бошладик. Сал вақт ўтгач баланд овоз билан ашула айтаётганларини эшитдик. Нима гаплигини тушунолмай ҳайрон бўлдик. Ниҳоят уларга яқинлаб келдик. Раҳмат ва Лёванинг севинчлари ичларига сиғмасди. Улар фосфорит конкрецияларини ва ҳақиқий фосфоритга бой бўлган қатламларни топишипти. Бу албатта геолог учун энг қувончли дақиқадир. Биз ҳам уларга қўшилишиб шодландик. Сўнгра бу ердан керакли намуналарни олиб, лагерга қайтиб келдик.

Тез орада Тошкент томон йўл олдик ва олиб келинган намуналарни лабораторияларда мукаммал текширишга киришдик. Натижада ер қаърида юз миллион йиллар давомида яшириниб ётган ва шу пайтгача ҳеч кимга аниқ бўлмаган фосфорит кони, ундан ташқари олтин, кумуш, молибден, марганец, маргумуш, сурма, қўрғошин, қалай, рух каби кимёвий элементларнинг борлиги аниқланди.

Хизматимиз жуда мароқли. Айниқса мана шундай бойликларни аниқлаганимизда йўлдаги машаққатларнинг ҳаммаси бир зумда унутилади. Ахир кичик бир нишона орқали келгусида йирик ишлар қилинади. Буни жуда аниқ билганимиз бизга янги куч, янги ғайрат бахш этгандек бўлади.

М. МАҚСУДОВ,
Х. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институтининг илмий ходими.

Жонажон республикамизда

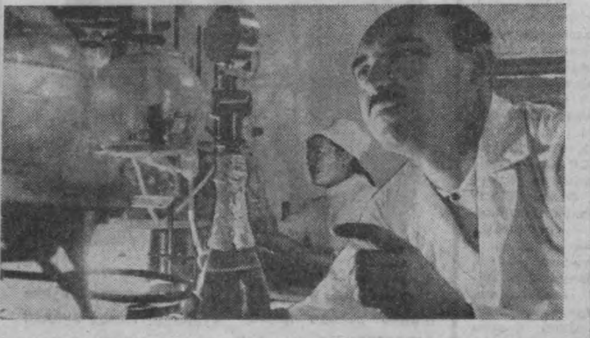

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ. Самарқанд районидаги Энгельс номли колхозда хушбўй мусаллас заводи қурилди. Бу ердан ҳар куни беш минг шишага яқин ичимлик жўнатилади.

СУРАТДА: мусаллас тайёрловчи Гави Малиев лабораторияда.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ).

Нукусда мотор-ремонт заводи, темир бетон буюмлари ва йўл қурилиш машиналари ремонти заводларини бирлаштирадиган яна битта саноат корхонасининг йирик қурилиш майдонида иш олиб борилмоқда. Объект беш йилликнинг охирида фойдаланишга топширилади.

СУРАТДА: саноат комплекси қурилишида.

А. Ходанов фотоси. ЎзТАГ.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА босилгандан кейин

«ЭЪТИБОРДАН ЧЕТДА»

Газетамизнинг шу йил 24 май сонида босилган «Эътибордан четда» сарлавҳали танқидий хабарда Парк, Сирков, Боткин кўчалари ва 1-, 2-, 3-Боткин проездлари санитария қоидаларига жавоб бермаслиги, ифлослиги кўрсатилган эди.

Автодормехбаза ишлаб чиқариш трестидан олинган жавобда кўрсатилишича, газета танқиди тўғри деб топилган. Юқоридаги кўча ва проездларда ахлатнинг тўпланиб қолиш ҳолларига барҳам берилди. Куйбишев район автодормехбаза дирекциясига хўжалик ахлатларини вақт-вақти билан ташиб туриш зарурлиги кўрсатилди.

3-Боткин проезди, 165-уй олдидаги ботқоқлик масаласида автодормехбаза бирор чора кўра олмаслигини маълум қилади.

Аниқланишича, бу ерда қачонлардир ҳовуз бўлган. Эндиликда эса қаровсизликдан ботқоққа айланиб бормоқда.

РЕДАКЦИЯДАН: Ҳовузнинг қолдирилиши мақсадга мувофиқ эмаслигини эътиборга олиб, уни кўмиб ташлаш масаласини Куйбишев район санитария эпидемиология станцияси тезда ҳал этиши ва бу ҳақда газетхонларни хабардор қилиши керак.

Жаҳон ойнаси

● Жан Рьенинг айтганлари ● Сеулда маънавий тушкунлик ● Бань-ми—бу вьетнамча нон демакдир ● Гранаталар нега отилди?

ЯАРга қарши фитна

Яман Араб Республикаси ўз миллий мустақиллиги учун курашни давом эттирмоқда. Маҳаллий реакционерлар Америка империализми ва Исроил босқинчиларининг актив ёрдами билан араб халқларининг Арабистон ярим ороли жанубини озод қилиш учун курашида таянч бўлган республика тузумига қарши бирнеча марта ҳарбий ҳаракатлар бошлади. Бироқ тўғридан-тўғри ҳарбий таҳдидлар империалистлар ва уларнинг малайларига муваффақият келтирмади. Шу сабабли улар мавжуд тузумни ағдариб ташлаш ва Яманда монархияни тиклаш учун бошқа йўлларни қидира бошладилар.

Ана шу жиҳатдан қараганда, июннинг охирида Ливан матбуотида пайдо бўлган хабарлар диққатга сазовардир. Байрутда чиқаётган «Ашшаоб» газетаси Исроил ва Эроннинг яманлик монархия тарафдорлари билан алоқалари тўғрисида ёзди. «Яман пойтахтидаги сиёсий доираларда,—деб ёзади газета,—Эрон ва Исроил разведкасининг Яман Араб Республикасидаги республика тузумини ағдариб ташлашга янги уринишлари ҳақида гап тарқалди. Бу мамлакатларнинг разведкалари АҚШ, Англия, Саудия Арабистони вакиллари билан мустаҳкам ҳамкорликда ҳаракат қилмоқда. 1967 йилнинг ноябрида Саудия Арабистонида яманлик монархия тарафдорларнинг имом Албадр бошчилигида махсус комитети тузилди. Бу комитетга Эрон разведкаси «Жидда»нинг жосуслари бўлган собиқ ташқи ишлар министри Аҳмад Муҳаммад Шомий ва саудиялик амирлардан бири Муҳаммад Судайра кирганлар».

«Эронда, айниқса Шеъроз ва Ҳамадон шаҳарларида, деб давом этади газета, Яман Араб Республикасига қарши қўпорувчилик ишларини олиб бориш учун монархия тарафдорларига таълим берувчи марказлар барпо этилган. Бу марказларда Исроил разведкаси ходимлари инструкторлик қилмоқдалар. Яна шу нарса ҳам маълумки, Эрон яманлик монархия тарафдорларига қурол-яроғ билан катта ёрдам бермоқда. Яманлик монархиячилар ва чет эллик ёлланганларга қурол-яроғ ташишда Эроннинг транспорт авиацияси қатнашмоқда».

Газета «Исроил разведкаси Саудия Арабистони генерали Ашшайби ёрдамида Эрондаги ўқув марказларига юбориш учун яманлик монархия тарафдорларини ёлламоқдалар», деб таъкидлайди.

А. ПЕТРОВ.
(АПН).

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Темир йўл транспорти масалаларига бағишланиб, яқинда Пекинда ўтказилган кенгашда бош министр Чжоу Энь-лай сўзлаган нутқнинг баъзи тафсилотлари маълум бўлиб қолди. Чет эл матбуотида босилиб чиққан маълумотларга қараганда, Чжоу Эньлай, жумладан, учта темир йўл узелидаги — Лючжоудаги (Ғарби-жануб), Чэньчжоудаги (Марказий район) ва Шэньяндаги (Шимолда) аҳволдан безовта бўлаётганлигини айтган. У жойларда Пекиннинг фармойишлари бажарилмаётганлиги, ўзаро кураш тўхтамаётганлиги, қуролли тўқнашувлар давом этаётганлиги тўғрисида шикоят қилган. Бош министр, бу ҳол темир йўл қатновини издан чиқараётир, деган.

Кейинги вақтларда Юньнань ва Фуцзянь кескинлик кучайиб бораётганлиги тўғрисида хабарлар келиб турган вилоятлар қаторида тобора кўпроқ тилга олинмоқда. «Юньнань жибао» газетасининг ёзишига қараганда, «маданий революция» ишлари билан шуғулланувчи группа «Юньнандаги хунвэйбинларнинг бирбирига душман бўлган икки ташкилотини яраштириш мақсадида уларнинг ишига аралашмоқда. Маочиларнинг шу вилоятда «янги ҳокимият» тузиш учун олиб бораётган кураши қаттиқ қаршиликка дуч келаётганга ўхшайди.

Чет эл мухбирлари шу вилоятнинг шаҳри бўлган Куньмин аҳолиси орасида ҳам ғалаёнлар бўлаётганлигини хабар қилмоқдалар. Шу хабарларга қараганда, маҳаллий автомобиль заводи ишчиларининг чиқишларини бостирмоқ учун қўшин чақирилган.

Маочилар шу вилоятда ўзларининг «революцион комитетлари»ни тузиш учун бошлаган кампанияларини Хитой Коммунистик партияси Юньнань вилоят комитетининг собиқ биринчи секретари Янь Хун-янни Лю Шао-ци агенти деб «фош қилиш» шиори остида олиб бормоқдалар. Хитой Компартияси вилоят комитетининг биринчи секретари вазифасини бажарувчи Чжао Цзянь-минни, Куньмин ҳарбий округининг сиёсий комиссари Ли Чэнь-фанни ҳамда маҳаллий партия, давлат ва ҳарбий арбоблардан бўлган бошқа кўп кишиларни ҳам «душманлар» ва «агентлар» қаторига қўшиб қўймоқдалар. Пекиндаги газеталар «Мао идеяларининг пропагандистлари» дан иборат каттакатта отрядлар қишлоқ районларига юборилаётганлиги тўғрисидаги хабарларни тез-тез эълон қилиб турибди. Бу отрядлар ҳарбий хизматчилар, хунвэйбинлар ва цзаофанлардан тузилмоқда.

Маочиларнинг деҳқонларга ўтказаётган тазйиқи норозилик туғилишига сабаб бўлмоқда. Бу норозилик гоҳо очиқдан-очиқ қаршилик ҳаракатига айланиб кетмоқда. Буни вилоятлардаги газеталарда босилаётган хабарлар кўрсатиб турибди.

(ТАСС).

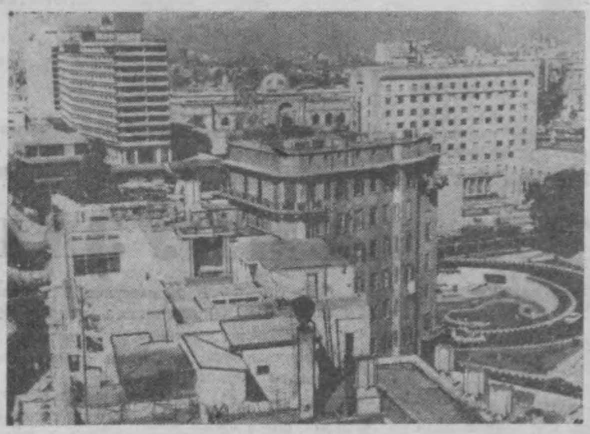

БАР. ҚОҲИРА. «Шепперд» мусофирхонасидан шаҳар марказининг кўриниши.
АДН — ТАСС фотоси.

Янки кўнгил ёзмоқда

ЖАНУБИЙ КОРЕЯДА БОСҚИНЧИЛАР ЖИНОЯТИ

Пак Чжон Хи қўғирчоқ ҳукумати ўрнатган ашаддий цензурага қарамай, Сеуль матбуоти Жанубий Кореядаги Америка ҳарбийларининг ўзбошимчалигини фош этувчи материалларга тўлиб чиқяпти. Сеульнинг газета, радио ва телеграф агентликлари ҳокимият ҳарбий эҳтиёжларга ажратаётган маблағларнинг астрономик миқдори тўғрисида, Жанубий Корея солдатларининг хоклари солинган қутиларнинг навбатдаги партиялари етиб келаётганлиги ҳақида хабар беряпти. Булар ҳукумат тўп еми сифатида АҚШга сотган ва Жанубий Вьетнамда ажалини топган кореяликларнинг хокидир. Сеульда мактаб ва ўқитувчилар етишмаётганлиги тўғрисида, Вьетнам халқига қарши ифлос урушдан миллионлаб маблағ тўплаб олаётганлар ҳақида, ҳар ўн минг кишига минглаб фоҳиша тўғри келадиган Сеуль шаҳрининг ўзи тўғрисида кўплаб гапирмоқдалар ва ёзмоқдалар.

Жанубий Корея ярим расмий агентлиги Хабтоннинг сўнгги хабарларидан баъзиларини келтирамиз.

ҚЎҒИРЧОҚЛАРДА ОЛТИН

Сеульнинг халқаро аэропортида АҚШ армиясининг почта хизмати келтирган шубҳали посилка очиб кўрилди. Посилкада умумий қиммати бир ярим миллион вон бўлган 14 та олтин қуйма борлиги маълум бўлди. Қуймалар болалар қўғирчоқларига яшириб қўйилган экан. Олтинни 8-Америка армиясининг «Осан № К—55» ҳарбий базасининг офицери ва иккита солдати олиши керак эди.

«ҚОРА БОЗОР ЛЕЙТЕНАНТИ»

Сеульда давлат прокурори АҚШ армиясининг лейтенанти Д. Рокка ёқутлар билан яширин савдо қилганлиги ва полицияга қаршилик кўрсатганлиги учун жуда енгил ҳукм чиқарилганлигига қарши раддия билдиришга ҳаракат қиляпти. Журналистлар «Қора бозор лейтенанти» деб ном берган Рок полиция томонидан Отелда қўлга туширилганда у Жанубий Корея полициячиларига қарата кўздан ёш оқизадиган газ билан тўлдирилган иккита гранатани улоқтирган ва яширинмоқчи бўлган.

Хабтон агентлиги лейтенант Рокни Жанубий Корея суди олдида жавоб бераётган биринчи америкалик, деб кўрсатишга уринмоқда. Бироқ, ойни этак билан ёпиб бўлмайди, Жанубий Корея ишғол қилингандан буён ўтган 23 йил давомида америкалик ҳарбий хизматчилар бу ерда деярли ҳар куни қандайдир жиноятлар қилишмоқда.

ИЗЛАР ЙЎҚОЛМОҚДА

Жанубий Кореяда героин деган кучли таъсир этувчи наркотик моддани яширин тарқатувчи тўда қамоққа олинди. Қамоққа олинганларга ўн миллион вонлик икки килограмм героин ишлаб чиқариш ва уни сотиш айби қўйилмоқда. Газеталар бу сафар ҳам полициянинг тўрига майда белиқчалар илиниб, китлар панада қолганлигини хабар қилишмоқда. Яна шу нарса ҳам қайд қилинмоқдаки, бу каби кўп ҳолларда излар Америка ҳарбий базаларининг деворларигача келади-да, шу ерда... ғойиб бўлади.

В. ПАРАФЕЕВ,
АПН махсус мухбири.
Пхеньян.
(Телефон орқали).

ФРАНЦИЯ САЙЛОВДАН СЎНГ

АПН

Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси ва Марказий Комитет пропаганда бўлимининг мудири Жан Рьс АПН мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Миллий мажлисга ўтган сайловларнинг энг муҳим натижаларидан бири деб биз қуйидаги фактни ҳисоблаймиз: голлчилар (Де Голль) партияси ўн миллионга яқин овоз тўплаган бўлсада, аҳолининг кўпчилиги унга ишонч билдирмади, овоз беришдан бош тортди. Шу билан бирга берилган ялпи овознинг 40 процентига эга бўлган сўл партиялар реал таъсирчан кучга эга бўлди. Бу куч воқеаларнинг боришига илгари бўлганидек бундан буён ҳам зўр таъсир ўтказади. Голлчилар ўз байроғи остида барча ўнг кучларни тўплаганлиги ва аҳолининг сўл депутатларга илгари овоз берган қисмини қўрқитишга эришганлиги учун ҳам ғалаба қилишга муваффақ бўлдилар.

Парламентнинг ҳозирги кўпчилиги социал жиҳатдан мутлақо бир хил эмас. Унинг айрим тўдалари манфаатлари жиҳатидан ҳар хилгина бўлиб қолмай, ҳатто қарама-қарши ҳамдир. Бу нарса тезда тузилган блокнинг ичида зиддиятлар келтириб чиқариши ва уни заифлаштириши муқаррар.

Голлчилар ғалабасини таъминлашда сўл партиялар арбобларига қарши куч ишлатиб курашган, бизнинг ўртоқларимизга сайлов компаниясини ўтказишда халақит берган, партиямизнинг сиёсати, мақсадлари баён қилинган афишаларни тинмай йўқ қилиб турган «граждан ҳаракати комитетлари» деб аталмиш ташкилот ҳам катта роль ўйнади.

Голлчиларнинг қўрқитишга таяниб иш олиб бориш режалари Бирлашган социалистик партия (БСП) лидерларининг ҳаракатлари билан қўллаб-қувватланилди. Студентлар манифестациялари ва умумий забастовкалар вақтида улар анархистларча чиқишлар қилиб турдилар. БСП ва бошқа экстремистик тўдаларнинг бошлиқлари ана шу иғвогарлик тактикасини «назарий база»га қўймоқчи бўлдилар. Улар Францияда «революцион ситуация» юзага келди, деб исботламоқчи бўлдилар. Биз бундай баёнотларни сиёсий шапкўрлик ва масъулиятсиз сафсатабозлик деб баҳоладик. Ишчилар иқтисодий талабларнинг қондирилишига ҳаракат қилишди. Сиёсий тузумни ўзгартириш, социализмга ўтиш ишчилар синфи томонидан кун тартибига қўйилмаган эди. Сайловлар бизнинг таҳлилларимизни тўла тасдиқлади, сўл тўдалар ва БСПнинг сиёсий қашшоқ бўлиб қолганлигини ошкор қилди.

Сўл тўдалар ва БСПнинг линияси онгли иғвогарликдан иборат бўлиб, ишчилар ҳаракатини парокандаликка олиб боришни, Компартияни кенг оммадан ажратиб қўйишни кўзлаган эди. Бу нарса меҳнаткашлар учун ва барча демократик ҳаракат учун ҳам жуда қимматга тушди. Баррикадалар, тартибсизликлардан реакция фойдаланди ва у ана шу сунъий равишда кескинлаштирилган аҳволда сайловларда ҳаммадан кўпроқ манфаатдор бўлди.

Сайлов натижалари сўл кучлар учун ноқулай натижаларга олиб келганлиги натижасида яқин келажакда бизнинг курашимиз қийинлашади. Лекин у сусаймайди. Голлчилар тузишга муваффақ бўлган «ўхшаши йўқ палата» меҳнаткашларнинг қўлга киритган ғалабаларига ҳужумни кенгайтириши турган гап. Ғалаба қилган кўпчилик — йирик корчалонлар ва улар иродасининг итоаткор ижрочилари ишчилар май ва июнь кунларида улардан тортиб олишга эришган нарсаларнинг энг бўлмаса бир қисмини қайтариб олишга ҳаракат қилиб кўради.

Ҳукмрон доиралар янги вазиятдан меҳнаткашларни «жанговар кучлар» тузиш ва француз корхоналарининг Умумий бозорда конкуренция қилаолиш қобилиятини оширишга кетадиган ҳадсиз-ҳисобсиз маблағларни тўлашга мажбур этишга қаратилган сиёсатини давом эттириш учун фойдаланадилар.

Ниҳоят улар ишчилар монополияларга қўшимча фойда тўлашга мажбур бўладиган аҳволни мустаҳкамлаб олишга ҳаракат қиладилар. Шу ўринда мисол келтириб ўтай, миллий мажлиснинг биринчи сессиясидаёқ голлчилар социал страхование системасига тўғридан-тўғри тазйиқ ўтказишдан иборат бўлган ордонансларни ратификация қилишни планлаштирмоқдалар. Француз меҳнаткашлари май ойидаги забастовкаларида ана шу ордонансларнинг бекор қилинишини талаб қилиб чиққан эдилар.

ФКП ва унинг миллий мажлисдаги вакиллари йирик капитал фойдасига юритиладиган сиёсатга қарши кескин кураш олиб боришни мўлжаллаяпти. Коммунистлар ишчилар синфининг, меҳнаткаш деҳқонлар ва ўрта ҳолларнинг манфаатларини кескин ҳимоя қиладилар. Улар демократик эркинликларга ҳужумларга халақит берадилар. Улар бутун кучни капиталистик монополияларнинг қурбони бўлаётган барча кучларни бирлаштиришга қаратадилар.

Бу курашда меҳнаткашлар реакциянинг жон-жаҳди билан қиладиган қаршилигига дуч келиши аниқ бўлса ҳам, ишчилар синфи ва бутун француз халқининг келажагига ишончсизлик билан қарашга ҳеч қандай асос йўқ. Бизнинг партиямиз йирик капитал эгаси бўлган тор доирадаги шахсларнинг эмас, балки, бутун миллатнинг манфаатларини акс эттирувчи сиёсатнинг ғалабаси учун ҳамма нарсани қилади.

АПН.
Париж, июль.

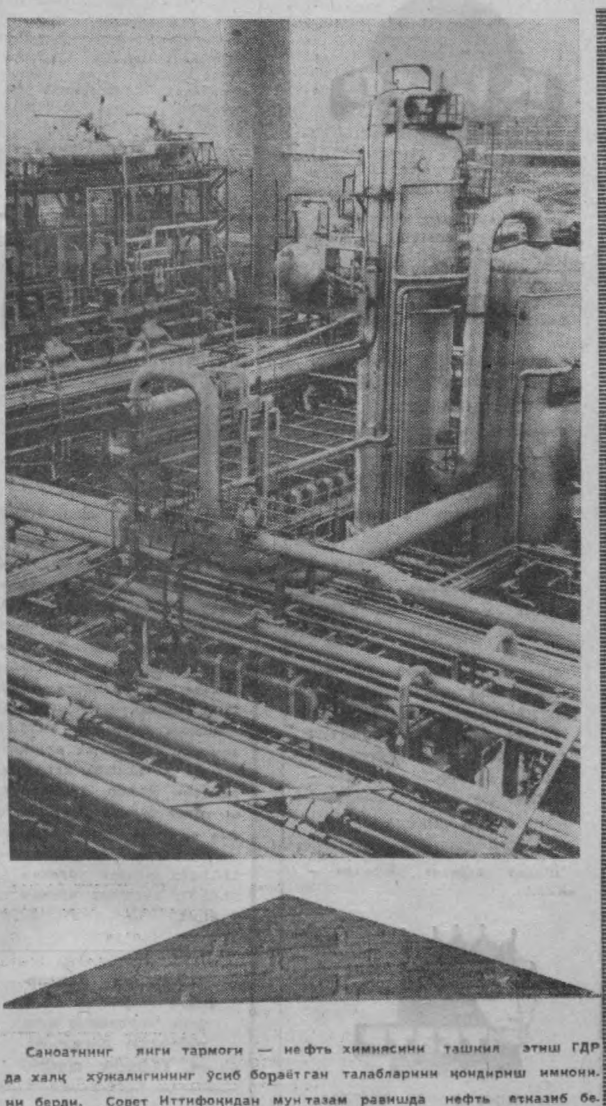

Саноатнинг янги тармоги — нефть химиясини ташкил этиш ГДРда халқ хўжалигининг ўсиб бораётган талабларини қондириш имконини берди. Совет Иттифоқидан мунтазам равишда нефть етказиб бериш, янги корхоналар қуриш ва эскиларини реконструкция қилиш, саноатнинг тез суръатлар билан ривожланишини таъминламоқда.

СУРАТДА: Галл округидаги муҳташам «Лейга 2» химия саноати кун сайин ўсмоқда. Унинг тайёр установкалари томонидан чиқарилаётган маҳсулотлар қишлоқ хўжалиги, қурилиш, автомобиль саноати ва электро-техникада қўлланилмоқда.

АДН — ТАСС фотоси.

ВЬЕТНАМ НОНИ

Ҳозир бу сўз Вьетнам Демократик Республикасида гуруч сўзи қатори расм бўлиб қолди.

Бань-ми—бу Вьетнамнинг озиқ-овқат масаласини ҳал қилишга даъват этилган янги хил маҳсулот.

Бань-ми — бу таом анъаналари емирилишининг мураккаб жараёни.

Бань-ми—бу оғир уруш йилларида дўстга берилган ёрдам.

Бань-ми — бу социал, иқтисодий сиёсий масала.

Бань-ми—бу вьетнамча «нон» деган сўздир.

Ҳозир бўрсилдоқ, қизил, қобиғи қарсиллаб турган юмшоқ бу нонни Ханойдаги корхона ва муассасаларнинг ошхоналарида кўриш мумкин. Уни кўчалардаги лотокларда сотадилар. Бундан тўрт ой илгари буни хаёлий бир нарса деб айтган бўлур эдилар. Ҳозир эса бу реал ҳақиқат.

Совет техникаси билан жиҳозланган етти цех тўрт ойдан буён кеча-кундуз совет рецептлари бўйича нон ёпмоқда. У шу заҳотиёқ харидорларга жўнатилади.

Биз нон заводи ҳовлисининг цехларидан бирида соявон тагида ўтирибмиз. Қуёш ҳавони қиздириб юборганидан вентиляторнинг олдида нажот қидиряпмиз. Нон заводининг директори Чанг шундай ҳикоя қилади:

—Нон—биз вьетнамликлар учун янги маҳсулот. Рост уни французлар вақтида ҳам пиширар эдилар. Аммо қанча миқдорда пиширилар ва кимнинг қўлига тегар эди? Оддий меҳнаткашлар уни ўз кўзлари билан кўрган ҳам эмаслар.

Совет кишилари ғалаба кунимизни яқинлаштириш учун бизга чин қалбдан ёрдам бермоқдалар. Бу ёрдам кўп қирралидир. Бу ёрдам ҳарбий томондан ҳам, сиёсий томондан ҳам иқтисодий томондан ҳам беriляпти. Нон сезиларли ва равшан кўриниб турган ана шундай ёрдам. Ахир, бу маҳсулотни ҳар бир оила оляпти. Сизнинг халқингиз бизга ун ва ҳамма зарур асбоб-ускуналар билан бирга бутун бир нон заводлари етказиб берибгина қолмай, ўз мутахассис инженерларини, техникларини ва новвойларини ҳам юборди. Тўрт ой кўп вақт эмас. Аммо ҳозирданоқ 300 ёш мутахассис, мастер, смена, цех бошлиқлари ва нон заводи директорлари тайёрланди. Етти цехда монтаж ишлари тугалланди ва улар ҳозир ишлаяпти.

Вьетнамликлар ҳозирданоқ нонга одатланиб ёқтириб ҳам қолишди. Демак, бизнинг қилаётган ишимиз тўғри экан. Ҳозир бизнинг асосий вазифамиз ишлаб чиқариш қувватини оширишш. Биз ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳали оз. Чунки, бу ишнинг бошланиши, холос.

Чанг бизни цехларни кўздан кечиришга таклиф этди... Ҳамир туруш ва ҳамир тўлдирилган катта тоғоралар турибди. Ишчилар қордек оппоқ иш кийимда. Бизнинг ёнимизга смена бошлиғи Нгуен Тхи Чонг келди. Бу қизнинг ёши 23 да. У яқиндагина ошхонада ишлар эди. Нон пишириш технологияси курсига ўқувчилар қабул қилинаётганини эшитгач, ўқишга аҳд қилди. Ҳозир у дугоналарини ўргатмоқда. Цехда ноннинг нималигини биринчи бўлиб билган 55 яшар Нгуен Ван Вет ҳам ёшлар билан бирга ишлаяпти. У 30 йилдан бери нон пиширади. «Сизнинг йигитларингиз,— дейди Нгуен, — анча ёш бўлсалар ҳам менга ўз касбимнинг кўпгина янги сирларини очиб беришди, янги, илғор технологияга ўргатишди. Ростини айтаман, сизнинг нонингиз жуда ҳам мазали, хушбўй, узоқ вақтгача қотиб қолмайди Бу эса бизнинг иқлимимиз учун жуда муҳим».

Айрим ишчилар ҳамирни бўлаклаб, қолипларга жойлаётганида, бошқалари пишган нонларни печдан чиқариб, авайлаб аравачаларга бўшатадилар, ҳовлида эса уни рикшалар кутмоқда. Велоаравачалар кетма-кет чиқиб кетишади ва мазали ҳид таратиб нонларни шаҳарнинг турли бурчакларига етказишади.

Вьетнамлик ўртоқлар ҳа деб соатга қарашяпти. Яна 10 минутдан кейин нон пиширувчилар курсини томомлаб чиқувчиларнинг тантанали кечаси очилади. Вьетнамнинг ёш саноатига янги малакали мутахассислар отряди келиб қўшилади.

Аудитория лиқ тўла одам. Ханой озиқ-овқат таъминоти бошқармасининг раҳбарлари ёш техникларни табриклагани келишди. Меҳмонлар орасида таниш кишиларни—Дмитрий Васильевич Евсюков, Гена Бурмистров, Миша Назарчук, Леша Коростилевни кўриб турибман. Булар нон пишириш бўйича бизнинг технолог, механик мастерларимиз.

— Совет мутахассислари билан биринчи марта учрашганимиздаёқ, — деб сўзида давом этади Чанг— дўст бўлиб қолдик. Биз Вьетнам учун янги маҳсулот бўлган нонни ўзлаштиришда уларнинг нақадар катта руҳий ва жисмоний меҳнат сарфлаётганликларини кўриб турибмиз. Улар дам олмай, вақт билан хисоблашмай ишламоқда. Улар биз учун виждонан ва ҳалол меҳнат қилишнинг намунасидир.

— Ўқишдаги муваффақиятларимиз учун, — деб суҳбатга аралашди курс старостаси Дин Тха Гуен,—биз даставвал ўз устозларимиздан миннатдормиз. Кўпчилик йигит-қизларимиз бошланғич маълумотгагина эга, улар учун фанни ўзлаштириш осон бўлмади. Лекин совет дўстларимиз ҳар кимга тўғри ёндоша билдилар. Биз курс студентларининг қарийб 70 проценти имтиҳонларни «аъло» ва «яхши» баҳолар билан топширганлигидан фахрланамиз. Энди зўр бериб меҳнат қилишимиз керак. Мен тамомлаб чиқувчиларнинг ҳар бирига ишонаман. Чунки дўстларимиз бизга билим бериш билан бирга ўз касбимизга муҳаббат ҳам уйғотишди.

Менга апрель ойида Ханойда умумхалқ партия конференцияси бўлиб ўтганини гапириб беришди. Делегатлар Вьетнамда нон бўлсинми йўқми, деган масалани ҳал этишибди. Нон пиширувчилар буни ўзларича асослаб бердилар. Ҳар бир делегатга янги пиширилган юмшоқ, усти қип-қизил нонларни тарқатишди. Уларнинг ҳар бири нонни татиб кўрди ва ўз фикрини айтди. Бу сўзлар кейинчалик Вьетнамда нон бўлиши керак деган қисқа резолюциянинг мазмуни бўлди.

Б. ШУМЕЕВ,
АПН мухбири.
Ханой.

Ғарбий Германияда меҳнаткашларнинг демократик ҳуқуқларини чегаралашга қарши, фавқулодда қонунларга қарши норозилик ҳаракати авж олмоқда.

СУРАТДА: Бонн майдонларидан бирида фавқулодда қонунларга қарши намойиш қатнашчилари.

ЮПИ —АПН фотоси.

✦ *Врач қабулида*

СУВ—ҲАЁТ, БИРОҚ...

Ҳозирги иссиқ кунларда сувга бўлган эҳтиёж бир неча марта кўпайди.

Бир яшар бола кунига бир-бир ярим литр сув ичади. Катталар 3—4 литр. Организмдаги намликнинг 70 проценти сувдан иборат.

Шубҳасиз кишининг сувга бўлган эҳтиёжи унинг ёшига, жисмоний ҳаракат, фасл ва иқлимга боғлиқдир. Чўян эритувчилар 6 соат ичида 18 литргача сув истеъмол қилишлари маълум.

Бордию, организмда зарур миқдорда сув бўлмаса, ташналик сезилади, бош оғриб, силла қурийди, тоқатсизлик, ҳолдан кетиш бошланади. Лаб-оғиз қуриб, кўз тинади, қулоқ шанғиллайди, иш қобилияти йўқолади. Сув ичиш билан кўрсатилган ҳоллар йўқолиб, ҳаёт жонланади.

Ҳаммаси бўлиб бир киши учун кунига 60 литр сув керак бўлади. Ҳайвонлар учун бошқачароқ. Сигир—100, бузоқ—40, от—60, қўй ва эчки—8—10, чўчқа—45, паррандалар—1,5 литргача сув истеъмол қилади.

Сув киши учун қанчалик фойдали бўлиши билан бирга эҳтиётсизликка йўл қўйилса зарарли ҳамдир. Ариқ, анҳор, ҳовуз, қудуқ сувларига ахлат, чиқинди тушади. Парранда ва ҳайвонлар чўмилишади ёки ювилади.

Бу сувдан ичиш оқибатида ичбуруғ, ич терлама, паратип ва бошқа кўпгина юқумли касалликлар келиб чиқиши мумкин.

Ичиладиган сувлар жуда пок, тиниқ, ҳидсиз, микроблардан тамомила холи бўлиши лозим. Оқар сувни албатта қайнатиб ичиш керак.

И. ФОЗИЛОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач.

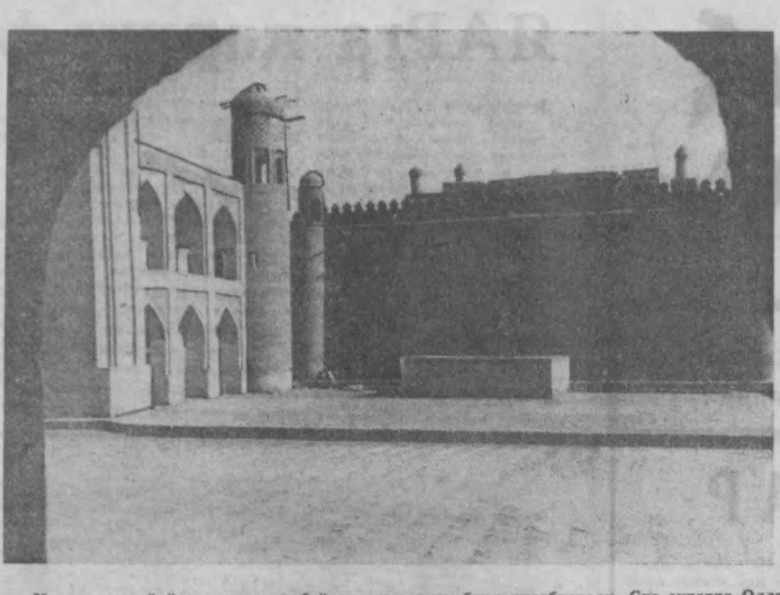

Хева қадимий ёдгорликларга бой шаҳарлардан бири ҳисобланади. Сиз суратда Оллоқулхона мадрасасини кўриб турибсиз.

Р. Отажонов ва К. Алиев фотоси.

Саксон ота шаҳар кезади

ИСМБУЗАРЛАР

Дунёда кўприк бузар бор, оилабузар, ҳуснбузар бор... Қарангки, исмбузарлар ҳам йўқ эмас экан. Бундан икки ҳафтача илгари Саксон отанинг уйида катта ғалва бўлди. Тўнғич невараси қайтишига телеграф орқали пул ўтказса ҳам келмайди. На хат бор, на хабар. Орадан ўн кун ўтгандан кейин бўшашиб қайтиб келди.

Саксон ота койиган эди, бир кулиб-бир жаҳли чиқиб бош чайқади:

— Қўяверинг, бува, бир ғалвадан аранг қутилдим.

Аслида воқеа бундоқ бўлипти. Пул юборишганда одатдагидек қилиб Эшпўлатов Тоҳирга деб ёзишган экан, телеграммани паспортига солиштириб кўришипти. Паспортда Ишпюлатов Тахир деб ёзилган экан. Йигит бечора Тошкентга неча бор қўнғироқ қилиб аниқлашмагунча кутиб ўтиришга мажбур бўлипти.

Саксон отанинг фиғони чиқди. Бу қандоқ гап. Паспорт столидагиларнинг саводи борми, ўзи? У жаҳлдан бўғилиб ўтирган эди, эвараси бундан ҳам хунукроқ гап топиб келди. Мактабдагилар аттестатига қандай фамилия ёзишни билмай ўтиришган миш.

Саксон ота Фрунзе районидаги 144-ўрта мактабга борди. Ўқитувчиларнинг фиғони фалак. Бир эмас, мактабни битираётган 53 йигит-қизнинг фамилияси бузилган экан.

Мана улар: Мусашаехова Хилола, Ипгназарова Написа, Ишмухамедова Осия, Пайзиев Икрамджан, Салиходжаев Сайитгани, Кимматова Наймна, Туляганова Хажниса, Атабеков Аброл, Агзамова Мубарак, Юлдашев Тахир, Насиритдинова «Махмуда, Юлдашева Мукадам...

Саводингга ел тушгур паспорт ва туғилиш ҳақидаги гувоҳнома ёзувчилар биринчи синфга кириб, алифбени қайтадан ўқисалар, шунда исмларнинг «тахири» чиқмасмиди.

ЁЗНИНГ ИССИҚ КУНЛАРИДА

Хумсон ёзда жуда ҳам гўзал бўлади. Тоғлардан оқиб тушаётган сувлар ўзининг муздаклиги билан кишига ором бағишлайди. Баҳаво ёз шамоллари эса кишига роҳат бахш этиб тўйиб-тўйиб нафас олишга ундайди. Сиз суратда Хумсоннинг бугунги манзарасини кўриб турибсиз.

Н. Абдурасулов фотоси.

✦ ***Яхшининг шарофати,***
✦ ***Ёмоннинг касофати***

ҲАЛОЛЛИК

Олой бозорида хизмат бурчини ўтаб юрган милиция старшинаси Ўлмас Иноғомовнинг кўзи ерда ўроғлиқ қоғозга тушиб қолди. «Биров тушириб қолдирган бўлса керак» деган фикр Иноғомов миясига келди. Милиция хизматчиси ҳалиги ўроғлиқ қоғозни очган эди, унинг ичидан 1 минг 700 сўм пул, паспорт ва Клавдия Петровна Шулина номига ёзилган омонат дафтарчаси чиқди.

Ўлмас ака пулларни, паспорт ва омонат дафтарчани эгасининг қўлига топшириш мақсадида Шулиналар уйига равона бўлди. Бироқ, Клавдия Петровнанинг қўшнилари Шулинанинг яқинда янги квартирага кўчиб кетганини, унинг қаерда туришини билмасликларини айтишди.

Лекин шунда ҳам Ўлмас ака пул эгасини қидиришда, уларни суриштиришда давом этди. Уч кун деганда у Шулинани топиб, унга пул, паспорт ва омонат дафтарчасини тутқазди. Бундан боши осмонга етган Клавдия Петровна Иноғомовга чин қалбдан ташаккур билдирди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети жамоат тартибини сақлаш бошқармасида хизмат бурчини ўтаётган милиция хизмати аълочиси Ў. Иноғомов ўзининг ана шундай олижаноб ишлари билан кўпчилик ҳурматини қозонганлардан.

А. ПАЯНОВ.

✦

ЯХШИЛИККА КЎНМАГАЧ

Уни бир неча бор огоҳлантиришди. Яхшиликча гапириб ҳам кўрилди. Ўртоқлик судида ҳам муҳокама қилинди. Барибир бўлмади. Одамларнинг тоқати тоқ бўлди. Шундан кейин Тихон Лавровни ўн беш суткага қамаб кўришди, бўлмади.

Югурдак қўли уришишга, тили куракда турмайдиган сўзга ўрганиб қолган Лавров Куйбишев райони Техничний проездидаги 2-уйда яна тўс-тўпалон кўтарди, шу ерда истиқомат қилаётган аҳолининг ҳаловатини бузди. «Юзтаюзта»нинг касофати билан билагига куч қўшилиб, қўшниларига қўл кўтарувчи, уларнинг оромини бузиб жонидан тўйдирувчи Т. Лавровни совет одил суди тартибга чақириб қўйди. Энди безори Лавров уч йил умрини қамоқда ўтказадиган бўлди.

А. ПАРПИЕВ.

Тошкент ҳайвонот боғида каклик биринчи бор бола очди. Тўққиз какликчанинг ҳаммаси ўзини соғлом сезмоқда.

Р. Шамсутдинов фотоси.
(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-бет
17 ИЮЛЬ, 1968 Й.

ФУТБОЛ

ШИРИН ХАЁЛЛАР ОҒУШИДА

Футболга берилган одамлар жуда ғалати бўлишади. Севимли командалари ғалаба қозонаверса, уларнинг дили очилади. Акс ҳолда... уларнинг қовоғидан қор ёғиб, на ўтирганда, на юрганда ҳаловати бўлади.

Тошкентлик футбол мухлисларига осон тутиб бўлмайди. У бечораларга жуда қийин. Чунки, «Пахтакор» командасининг ўз мухлисларини суюнтиришидан кўра ранжитиши кўпроқ. Яқинда автобусда яна «Пахтакор» ҳақида, унинг кейинги ўйинлари тўғрисида баҳс кетди. Сўзни ўрта бўйли бир киши олди:

— Қўйинг биродар, «Пахтакор ёнини олманг. Ахир шунақа ҳам бўладими, кейинги уч ўйинда қаторасига ютқазса-я.

Унинг сўзини иккинчи бир киши илиб кетди:

— Ҳимоячилар, дарбозабонимиз ҳушёрлик кўрсатишганда бошқача бўларди. Айниқса, Москвадаги йирик мағлубиятни айтмайсизми, лоақал бу ўйин дуранг натижа билан тугаса керак деб ўйлагандим. Бир дўстим билан баҳс ҳам бойлашган эдим... Изза бўлиб қолдим.

Учинчи бир киши мийиғида кулиб, ҳалиги «куйиб» гапираётган ишқибозга қараб деди:

— «Пахтакор» дан умидим катта. Қараб туринг, ҳали у ўзининг ўйинларини кўрсатади. Бугунги «Спартак» билан бўладиган ўйинда ҳам барча имкониятларни ишга солишса керак.

— Қўйинг, нима қиласиз тасалли бериб, яна ютқазади-да, — деди бир кишининг энсаси қотиб.

— Тўхтанг, нима деяпсиз, биродар, ўйлаб гапиряпсизми ўзи, «Пахтакор» қачон «Спартак»ка Москвада ютқазган, қани айтиб беринчи,— деди шляпали киши ҳалиги одамга қараб.

У анча ўйланиб қолди. Шунда шляпа кийган киши кичкинагина ён дафтарчасини очди-да, сўзлай бошлади.

— Шуни билингки, азизим, «Пахтакор» ҳали Москвада «Спартак»ка ҳеч ҳам ютқазмаган. Далил дейсизми, марҳамат: узоққа бормайлик 1965 йили Тошкентда 1:0 ҳисобида ғолиб келиб, Москвада дуранг натижага эришилган, 1966 йили бўлса-ю, спартакчилар аранг мағлубиятдан қутилиб қолишган. Ўйин тугашига уч минут қолганида улар 11 метрлик штраф тўпини тепиб 1:1 натижага эришишган. Хўш, ўтган йиличи! Москвада ҳам, Тошкентда ҳам дуранг натижага эришилган. Ана шундай. СССР даги барча командалар ичида «Пахтакор»гина Москвада «Спартак» командаси билан биринчи давра ўйинларининг охиргисини ўтказади. Биз ҳамшаҳарларимизга албатта муваффақият тилаймиз!

Келинг энди, ўтган тур ўйинлари ҳақида бир-икки оғиз сўзлашайлик. «Пахтакор»нинг бугунги рақиби — Москва спартакчилари ўтган тур ўйинида Олмаотанинг «Қайрат» командасини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. Ягона тўпни ўйин тугашига 2 минут қолганида Прибылов киритди. Спартакчиларни изма-из қувиб бораётган Киевнинг «Динамо» командаси футболчилари эса Ростов армиячилари устидан 4:0 ҳисобида ғолиб чиқишди. Москванинг «Динамо» коллективи эса ўз майдонида Донецк шаҳрининг кончиларини қабул қилиб, уларни 2:0 ҳисобида енгдилар. Москва армиячилари эса пойтахтга меҳмонга келган Луганскнинг «Заря» командасига «меҳмондўстлик» кўрсатмади. «Заря» дарбозасига жавобсиз тўртта тўп киритилди. Минскнинг «Динамо» ва Бокунинг «Нефтчи» командалари ўртасидаги ўйин 2:2 бўлиб тугади. Мусобақа жадвалининг охирини эгаллаб турган Кировобод динамочиларини «Зенит» ўз майдонида 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Шундай қилиб, футболга кўнгил қўйган, унга ишқи тушганларнинг қалби ҳаяжонда! Уларнинг ҳаммаси ҳар бир тур ўйинларида севимли командаларининг ғалаба нашъасини тотишни ўйлаб, ширин хаёллар оғушида юрибдилар.

С. ЁҚУБОВ.

Тўп учун кураш. Н. Надеждин фотоси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

18 июль
ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. 7.40 Енгил чолғу куйлари. 7.55 «Саломатлик-туман бойлик» (ўзбекча). 8.25 «Дилбарим» деган концерт. 9.30 Чолғу пьесалари. 10.30 Халқ талантлари концерти (ўзбекча). 11.15 «Тежамкорлик асосида» деган эшиттириш (ўзбекча). 11.25 Ўзбек давлат филармонияси халқ чолғу оркестрининг концерти. 12.15 «Шаҳар қад кўтаради». Грузия радиосининг эшиттириши. 13.30 Ю. Силантьев раҳбарлигидаги Бутуниттифоқ радиоси эстрада оркестри чалади. 16.10 В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Ленин абадий барҳаёт» деган адабий музикали эшиттириш (ўзбекча). 16.50 «Правда» газетасининг обзори 18.00 Халқ контроли амалда (ўзбекча). 18.10 Ўрта Осиё халқларининг куйлари. 19.20 Татар куйлари. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.30 Ўзбекистон композиторлари операларидан парчалар. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). 21.10 Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун кечки концерт 22.20 Рақс куйлари. 22.40 Бир актёр ижросида. А. П. Чехов. «Ёвуз ниятли киши» (ўзбекча). 23.15 Лирика кечаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 1. «Қувноқ кулги устаси» деган радиопостановка. 2. «Поручик Киже» деган радиопостановка. 16.00 Ҳамза номли театр «Ревизор» спектаклининг монтажи.

18 июль
ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 19.00 Телевизион янгиликлар. 19.15 Болалар учун «Фунтик ва бодринглар». Мультфильм. 19.35 Эшиттиришлар программаси ва эълонлар. 19.45 «Митя». Телеспектакль.

Ўзбек тилида: 20.55 Телевизион янгиликлар. 21.10 Ильич орзулари барҳаёт. 21.30 Таваккал Қодиров куйлайди. 22.30 Кино янгиликлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси. 13.05 Телевизион янгиликлар. 13.15 Болалар учун. «Қизча ва садо». Бадиий фильм. 14.20 Эфирда «Молодость». 15.00 Ёшлар ижоди. 15.30 Москва кундузги эшиттиришларининг охири.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

«Дўстлик» экрани. Душанба телестудиясининг эшиттиришлари программаси. 18.00 Экран болаларга. 18.20 «Биз шаҳарда дам оламиз». Репортаж. 19.00 Янгиликлар. 19.10 Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 «Амур соҳилидаги шаҳар». Телефильм. 20.20 Янги реформа амалда.

Рус тилида: 20.35 «Йўлдаги кишилар». Илмий-оммабоп фильм. 20.55 Венгер балети солистлари. 21.25 «Қора сеҳргарликнинг бир соати». Телевизион бадиий фильм.

САНЪАТ САРОЙИДА
22 июлдан бошлаб намойиш қилинадиган
рангли, кенг экранли
„ФАНТОМАС СКОТЛАНД-ЯРДГА ҚАРШИ“
фильмига 18 июлдан бошлаб билет сотиш бошланди.
Кассалар эрталаб соат 10 яримдан кеч 6 гача очиқ.

КИНО

17 ИЮЛДА

Шаҳар барвақт уйғонади — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Деразадаги қиз — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кечқурун).

Сангам — «МОСКВА» (кечқурун).

Ҳиндлар суянчиғи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Сангам — НАВОИЙ номли. «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳиндлар суянчиғи — ТЕЛЬМАН номли.

Шаҳар барвақт уйғонади — «ХИВА».

18 ИЮЛДА

Ҳиндлар суянчиғи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Аскар қандай қилиб қўшиндан қолиб кетди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сангам — «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Шаҳар барвақт уйғонади — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Сангам — «ФЕСТИВАЛЬ».

Шаҳар барвақт уйғонади — «ХИВА».

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— М. Горький номли Фарғона область музикали драма ва комедия театрининг гастроллари. 18/VII да Тўлин ой, 19/VII да Инсоф, 20/VII да Концерт, 21/VII да Тўлин ой, 22/VII да Гул ва Наврўз, 23/VII да Концерт.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА КАСАБА СОЮЗИ ЗАЛИДА
(«Правда Востока» кучаси, 24-уй)

18 июль кеч соат 7 да

Тошкент шаҳар ва область киноҳаваскорларининг Ўзбекистон кинематографчилар билан

ИЖОДИЙ УЧРАШУВИ УТКАЗИЛАДИ

Программада:

Киноҳаваскорларнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлиги.

Фильм томошо қилиш.

Ҳаваскор киностудияларнинг ҳамма раҳбарлари ва айрим киноҳаваскорлар таклиф қилинади.

КИНЕМАТОГРАФЧИЛАР СОЮЗИ

Тошкент шаҳар Октябрь район 28-сон ўрта мактаб томонидан Саидкаримов Абдумавлян номига берилган 601805 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Бизнинг адрес: ТЕЛЕФОН ТОРАЛ

Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй,

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ.

Коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, редактор ўринбосарлари — 33.29.33, 33.29.09; масъул секретарлар —33.27.22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33.29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 33.27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 33.29.55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—33.29.70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — 33-27-57; ахборот бўлими — 33.65.57; эълонлар бўлими — 33.81.42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Индекс 64579.

Нашр. № 2501.
Р. 14847